

Марія ФЕДОРІВ

*студентка Західноукраїнського
національного університету*

ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ ДО КЛІМАТИЧНОЇ ПОЛІТИКИ ЄС: ЕКОНОМІЧНІ ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

У сучасних умовах глобалізації та загострення кліматичних проблем екологічна політика стає одним із ключових факторів економічного розвитку. European Union виступає світовим лідером у формуванні кліматичної політики, реалізуючи комплексну стратегію переходу до кліматично нейтральної економіки. Центральним елементом цієї політики є European Green Deal, який передбачає досягнення нульового рівня викидів парникових газів до 2050 року та глибоку трансформацію економічної системи [1, с. 5–9]. Для України інтеграція до кліматичної політики ЄС є стратегічно важливою в умовах євроінтеграційного курсу, виконання Угоди про асоціацію та необхідності модернізації національної економіки [1, с. 12–14].

Кліматична політика ЄС базується на комплексі економічних і регуляторних інструментів. Одним із ключових є система торгівлі викидами EU Emissions Trading System, яка передбачає встановлення обмежень на викиди парникових газів і можливість торгівлі квотами [2, с. 20–24]. Важливу роль також відіграє Carbon Border Adjustment Mechanism – механізм вуглецевого коригування імпорту, що спрямований на запобігання переміщенню виробництва до країн із менш жорсткими екологічними стандартами [4, с. 95–99]. Додатково реалізуються програми підвищення енергоефективності, розвитку відновлюваної енергетики та стимулювання «зеленої» економіки [2, с. 30–34].

Для України адаптація до цих інструментів супроводжується низкою економічних викликів. Насамперед, економіка України характеризується високою енергоємністю, що значно перевищує аналогічні показники країн ЄС [3, с. 75–78]. Це пов'язано із застарілою промисловою базою, значною часткою важкої промисловості та недостатнім рівнем енергоефективності. У результаті українські підприємства стикаються з підвищеними витратами при впровадженні екологічних стандартів, що знижує їх конкурентоспроможність на міжнародних ринках.

Суттєвим викликом є також вплив механізму СВМ на український експорт. Оскільки значна частка експорту припадає на енергоємні галузі, такі як металургія, хімічна промисловість та виробництво цементу, впровадження додаткових вуглецевих платежів може призвести до скорочення експорту та втрати частини ринків збуту [4, с. 100–104]. За оцінками аналітиків, у короткостроковій перспективі це може негативно вплинути на

обсяги виробництва та зайнятість у відповідних галузях, а у довгостроковій – стимулювати модернізацію виробництва.

Важливим аспектом є значні інвестиційні потреби, необхідні для переходу до «зеленої» економіки. За оцінками World Bank, модернізація енергетичного сектору, розвиток відновлюваних джерел енергії та впровадження енергоефективних технологій потребують десятків мільярдів доларів інвестицій [5, с. 52–56]. Водночас обмеженість внутрішніх фінансових ресурсів та високі ризики стримують інвестиційну активність, що ускладнює реалізацію кліматичних реформ.

Крім того, інтеграція до кліматичної політики ЄС супроводжується інституційними проблемами, серед яких недосконалість законодавчої бази, повільна імплементація європейських директив та недостатня ефективність державного управління [6, с. 21–24]. Ці фактори знижують темпи адаптації економіки до нових умов та потребують проведення глибоких структурних реформ.

Не менш важливими є соціально-економічні наслідки кліматичної трансформації. Перехід до «зеленої» економіки може призвести до скорочення робочих місць у традиційних галузях, зростання витрат на енергію та необхідності перекваліфікації працівників [7, с. 40–42]. Це вимагає активної державної політики у сфері соціального захисту та розвитку людського капіталу.

Водночас інтеграція України до кліматичної політики ЄС відкриває значні економічні перспективи. Однією з ключових є модернізація економіки, яка передбачає впровадження інноваційних технологій, оновлення виробничих потужностей та підвищення енергоефективності [8, с. 88–90]. Це сприяє формуванню нової економічної моделі, орієнтованої на сталий розвиток.

Значний потенціал має розвиток відновлюваної енергетики. Україна володіє сприятливими природними умовами для розвитку сонячної, вітрової та біоенергетики, що дозволяє зменшити залежність від імпорту енергоносіїв та підвищити енергетичну безпеку [9, с. 45–48]. Крім того, розвиток цих секторів створює нові робочі місця та стимулює економічне зростання.

Інтеграція до європейського ринку також сприяє підвищенню конкурентоспроможності українських підприємств. Відповідність екологічним стандартам ЄС дозволяє розширити експортні можливості, покращити якість продукції та інтегруватися у глобальні ланцюги доданої вартості [1, с. 18–20].

Важливим фактором є доступ до міжнародного фінансування. Україна має можливість залучати ресурси від міжнародних фінансових інституцій, зокрема European Bank for Reconstruction and Development, а також фондів ЄС

для реалізації «зелених» проєктів [5, с. 60–63]. Це сприяє розвитку інфраструктури та впровадженню інновацій.

Повоєнна відбудова України створює унікальну можливість для переходу до сучасної економічної моделі, заснованої на принципах сталого розвитку. Використання новітніх технологій, енергоефективних рішень та екологічних стандартів дозволить уникнути відтворення застарілої індустріальної структури та забезпечити довгострокове економічне зростання [5, с. 70–73].

Отже, інтеграція України до кліматичної політики ЄС є складним і багатовимірним процесом, який поєднує значні економічні виклики та перспективи розвитку. Серед основних викликів можна виділити високу енергоємність економіки, вплив механізму СВМ, значні інвестиційні потреби та інституційні бар'єри. Водночас цей процес відкриває можливості для модернізації економіки, розвитку відновлюваної енергетики, залучення інвестицій та підвищення конкурентоспроможності України на міжнародній арені. Успішна реалізація кліматичної політики залежить від ефективної державної стратегії, міжнародної підтримки та здатності економіки адаптуватися до нових умов.

Список використаних джерел

1. *European Commission. The European Green Deal. Brussels, 2019. – 24 p.*
2. *European Commission. EU Climate Policy Framework. Brussels, 2020. – 56 p.*
3. *IEA. Energy Policy Review: Ukraine. Paris, 2021. – 120 p.*
4. *European Parliament. Carbon Border Adjustment Mechanism. Brussels, 2022. – 110 p.*
5. *World Bank. Ukraine Country Climate and Development Report. Washington, 2023.*
6. *OECD. Environmental Performance Reviews: Ukraine. Paris, 2021. – 90 p.*
7. *UNEP. Green Economy Transition. Nairobi, 2020. – 100 p.*
8. *IMF. Ukraine: Selected Issues. Washington, 2022. – 95 p.*
9. *IRENA. Renewable Energy Prospects for Ukraine. Abu Dhabi, 2021. – 85 p.*